

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา
ที่โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES FOR EXPLORATION OF THE WORLD OF WORK
IN ELEMENTARY SCHOOL AT BAN NOI CHOM SI SCHOOL, SAKON NAKHON PROVINCE

สมิตร์ ขาวประภา¹ ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ² และปิยะพงษ์ ไสยโสภณ³

Sumit Khaoprapha¹ Chairit Photisuvan² and Piyapong Saisophon³

¹นิสิตปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา) สาขาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

²รองศาสตราจารย์สาขาวิชาการศึกษาและการบริหารเพื่อพัฒนาสังคม ³อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาและการบริหารเพื่อพัฒนาสังคม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

archeep55@hotmail.com, feducrp@ku.ac.th, and fedupyps@ku.ac.th

บทคัดย่อ

โลกของงานมีความสัมพันธ์กับโลกมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความสำเร็จของการเข้าสู่งานหมายถึงความอยู่รอดของบุคคล ในเชิงอุดมคติแล้วบุคคลทุกวัยควรมีการเตรียมตัวที่ดีสำหรับอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาควรได้รับการจัดบรรยากาศที่เหมาะสม และกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อโลกของงานเพื่อโลกที่ดีกว่าในอนาคต การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในโรงเรียนประถมศึกษา และนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 จำนวน 40 คน โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี ปีการศึกษา 2557 ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้ปรับจากแนวคิดกระบวนการสำรวจอาชีพ ของมหาวิทยาลัยคอร์เนล และทฤษฎีคุณลักษณะองค์ประกอบ (Trait and Factor Theory) ของ Parsons กิจกรรมนี้มุ่งให้เกิดการพัฒนาใน 3 ด้านคือ 1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง 2. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพและคุณค่าของงาน 3. ความตระหนักในโลกของงานผ่านกิจกรรมการบันทึกบทกวี การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกันของนักเรียน และครู ในกลุ่มผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนมีความกระตือรือร้นอย่างมีชีวิตชีวาในการซักถาม การตอบคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานต่างๆ และมีความสนใจอย่างยิ่งในช่วงของความรู้อันเกี่ยวกับตนเอง 2) นักเรียนฟังอย่างตั้งใจ ซักถามและบันทึกระหว่างที่ผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพให้ความรู้ 3) นักเรียนมีความตระหนักโดยการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบันทึกความเห็นของนักเรียน

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การสำรวจโลกของงาน ระดับประถมศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Abstract

World of work closely relates to ever changing of human beings. The success of entering into world of work means an individual survival. Ideally, Individual at any age should have good preparation for vocations. Especially, an elementary school students should be provided appropriate climate and activity encouraging the positive attitude toward world of work, for a better world in the future. This study aims at development of learning activities for exploration of world of work at the elementary school. Forty students of grade four to grade six classes, at Ban Noi Chom Si school in the academic year. BC. 2557. The Career Exploration Process by Cornell University and The Trait and Factor Theory are foundations of this development. Mainly, the learning activities aim to achieve three components, 1. self knowledge 2. knowledge about occupations and values of work 3. awareness of world of work: employing writing journals, discussing, sharing views among occupation informants, students, teachers.

Findings were these students 1) enjoyed conversions' about their working ability and interests during the self-knowledge session with teachers 2) attentively listened and questioned during the occupational knowledge 3) students' awareness were illustrated in their journals, discussing activities.

Keywords: Learning, Activities, Development of Learning Activities, Exploration, the world of work, Elementary, School, Results of Learning Activities

1. บทนำ

โลกของงานมีความสัมพันธ์กับโลกมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกด้าน ทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม จากข้อมูลสถิติด้านอาชีพในโลกของงานของสหรัฐอเมริกา ที่บันทึกในช่วงปี ค.ศ. 2003-2007 แสดงให้เห็นว่ามีอาชีพใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา และเพิ่มมากขึ้นทุกปี [1] อาชีพเป็นที่มาของรายได้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตสำหรับตนเองและครอบครัว ที่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสี่ รวมทั้งสิ่งที่เป็นอื่นๆ อีก เมื่อคนในสังคมมีอาชีพที่มั่นคงแล้วย่อมทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง ประเทศชาติมีความเจริญและมั่นคงทางเศรษฐกิจ [2] ซึ่งความสำเร็จของการเข้าสู่โลกของงานอาชีพ หมายถึงความอยู่รอดของบุคคล และยังเกี่ยวข้องถึงเรื่องเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพราะการเรียนรู้ที่เอื้อไปสู่อาชีพสุจริตจะโน้มนำให้เกิดความรู้สึกที่มีศักดิ์ศรี และมีคุณค่า [3]

แนวคิดพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) มีหลักการพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ที่ให้ความสำคัญต่อการอยู่รอดของบุคคลเท่าเทียมกับความอยู่รอดของสังคมนั้น [4] ประกอบด้วยความเป็นเหตุเป็นผล ประสบการณ์และความเชื่อทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องสังเกตและปฏิบัติจริง ทำให้เกิดแนวคิดทางการศึกษาอย่างครอบคลุม ทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน และชุมชนสาระของหลักสูตรคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน การเรียนรู้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ที่ผู้เรียนมีโอกาสและกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความเชื่อเช่นเดียวกับปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ที่เชื่อว่าชีวิตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลา และสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้มีผลให้ผู้เรียนเกิดแนวทางในการแก้ปัญหาแต่ละครั้ง เกิดการเรียนรู้ที่ใหม่กว่าต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผู้เรียนจะต้องพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และสามารถนำความรู้ไปปรับตัวให้เข้ากับสังคมและช่วยเหลือผู้อื่นได้ [5]

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้ควรเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงวิธีการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงสู่ความสำเร็จในอนาคต ขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้สามารถช่วยนักเรียนได้ในเรื่องเหล่านี้ 1) ให้ได้ค้นพบความหลากหลายของงานที่มีอยู่ 2) สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนสู่สถานการณ์โลกความเป็นจริง 3) มีจินตนาการเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต 4) พัฒนาทักษะของความพร้อม เช่น ความพร้อมในการทำงาน การทำงานร่วมกับคนอื่น การตัดสินใจแก้ปัญหา การเป็นผู้นำ [6] นอกจากนั้น Oregon way [7] ยังได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่า ควรจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นอาชีพ ให้ตระหนักในด้านอาชีพตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา (Grades k-6) โดยให้เพิ่มเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับด้านอาชีพในสาระวิชาเดิม และพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับอาชีพที่มีมากมาย มีกิจกรรมเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาควรเริ่มจากการพัฒนาความตระหนัก ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีคุณลักษณะและองค์ประกอบ (Trait and Factor Theory) ของ Parsons ที่สรุปว่าบุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพจากการวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน คุณลักษณะและองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลได้แก่ ความถนัด สติปัญญา ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม ครอบครัว บุคคลแวดล้อมฐานะทางเศรษฐกิจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิดพื้นฐานในการเลือกอาชีพตามทฤษฎีนี้มี 3 ประการ คือ 1) การวิเคราะห์ตนเอง โดยวิเคราะห์ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ ของตน 2) การวิเคราะห์อาชีพ โดยศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ อย่างละเอียด เช่น ลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่างๆ 3) นำผลของการเข้าใจตนเองและการเข้าใจอาชีพมาพิจารณาประกอบกันเพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด [8]

ผู้วิจัยจึงได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎีคุณลักษณะและองค์ประกอบ มาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของ

งานในระดับประถมศึกษา ที่โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี โดยใช้เครื่องมือการวิจัยที่ปรับจาก Pennsylvania Department of Education [6] และ Hughes [9] ซึ่งจัดกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวิทยากรอาชีพต่างๆ มีส่วนร่วมในการได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายใต้อาสาสมัครโดย ตามปรัชญาพัฒนาการนิยม [5] นักเรียนได้เรียนรู้ว่าอย่างนักปราชญ์ คือ (สุ) ฟังให้เกิดปัญญา (จิ) คิดให้เกิดปัญญา (บุ) ถามผู้รู้เมื่อไม่เข้าใจ (ลิ) จดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน [10] เพื่อให้เด็กมีความตระหนักในอาชีพ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นแนวทางในการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร

2.2 เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1.1 การยกย่องกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อยกย่องกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยวิทยากรอาชีพจากเทศบาลตำบลยางโอง จำนวน 6 คน ศูนย์การเรียนรู้การเกษตรแบบผสมผสาน จำนวน 1 คน และวิทยากรอาชีพของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จำนวน 14 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จำนวน 40 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการยกย่องกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยแบบบันทึกอนุทินของนักเรียน แบบบันทึกการสังเกตของครู แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสำรวจตนเองของนักเรียน 5 กิจกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อยกย่องกิจกรรม

การเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ติดต่อ ประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม เพื่อกำหนดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ความต้องการวิทยากรอาชีพของนักเรียน หัวข้อในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับงานอาชีพของวิทยากร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ความต้องการวิทยากรอาชีพของนักเรียน เนื้อหาในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับงานอาชีพของวิทยากร มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อยกย่องกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา

1.2 การตรวจสอบและประเมินร่างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อตรวจสอบและประเมินร่างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงาน คือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ด้านการวิจัย และด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ คือ แบบบันทึกอนุทินของนักเรียน แบบบันทึกการสังเกตของครู แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสำรวจตนเองของนักเรียน 5 กิจกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ติดต่อ ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อกำหนดหมายวัน เวลา สถานที่ และจัดส่งร่างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ให้ได้ศึกษาก่อนล่วงหน้า

2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและประเมินร่างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงาน ในช่วงวันที่ 20-22 มกราคม 2558 ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อปรับปรุงร่างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา

1.3 สรุปรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ช่วยให้นักเรียนเกิดความตระหนักในด้านโลกของงานและอาชีพ (Career Awareness) มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้โลกของงานและอาชีพต่างๆ
ส่วนนี้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพต่างๆ ได้เรียนรู้จากวิทยากรอาชีพ ทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกอนุทินของนักเรียน แบบบันทึกการสังเกตของครู บันทึกภาพ เทปเสียง และวิดีโอ

ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง

ส่วนนี้มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมการสัมภาษณ์นักเรียน และกิจกรรมการสำรวจตนเองของนักเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม เพื่อให้ครูได้ทำการสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล และแนะนำการบันทึกกิจกรรมสำรวจตนเองของนักเรียน สังเกต และบันทึกประเด็นที่น่าสนใจ และกิจกรรมการสำรวจตนเองของนักเรียน ซึ่งมี 5 กิจกรรม ได้แก่ นี่คือนั่นเอง นิสัยในการทำงาน ความสนใจและความสามารถ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และความชอบกับความสนใจในอาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการระหว่างวันที่ 20-22 มีนาคม 2558 ดังนี้

1. ประสานงานวิทยากรอาชีพกับเทศบาลตำบลยางโฮง นางบังอร ไชยเสนา เกษตรกรต้นแบบ โรงพยาบาลศูนย์สกลนคร สถานีตำรวจภูธรเมืองสกลนคร สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร บริษัทกฎหมายทูเก็ตเตอร์ จำกัด บริษัท เอ ไอ เอ ประกันภัย สกลนคร องค์การโทรศัพท์สกลนคร หัวหน้าศูนย์รักษาป่า น.พ.2 (กรุคุ) ชมรมผู้สื่อข่าวสกลนคร น.ส.สุชีรา อินทิสเนน นักบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ นายชูเกียรติ พูลสวัสดิ์ วิศวกรโยธา

2. จัดเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม ได้แก่ บันทึกการสัมภาษณ์ของครู และแบบบันทึกการสำรวจตนเองของนักเรียน กล้องบันทึกภาพ วิดีโอ และเทปเสียง

3. ประชุมชี้แจงครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และบทบาทหน้าที่ระหว่างดำเนินการกิจกรรมสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงาน ผู้วิจัยดำเนินการระหว่างวันที่ 23 มีนาคม 2558 ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม 2558 ดังนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้เกี่ยวกับเรื่องโลกของงาน วิธีการและการปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจ

โลกของงาน และให้เพื่อนนักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน สามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานและอาชีพ ดำเนินการดังนี้

1) กิจกรรมการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน สถานที่ สำนักงานเทศบาลตำบลยางโฮง มีวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และที่ศูนย์การเรียนรู้การเกษตรแบบผสมผสาน ของนางบังอร ไชยเสนา รวม 7 อาชีพ

2) กิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยใช้ห้องกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี มีวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ จำนวน 14 อาชีพ

ในระหว่างการเรียนรู้โลกของงานและอาชีพ นักเรียนบันทึกอนุทิน ร่วมซักถาม แสดงความคิดเห็น ครูบันทึกและสังเกต จัดให้มีการบันทึกภาพ บันทึกวิดีโอ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองของนักเรียน ดำเนินการ ดังนี้

1) กิจกรรมการสัมภาษณ์นักเรียน ครูสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียน ครอบครัว ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดเกี่ยวกับการทำงาน ครูบันทึกและสังเกตนักเรียน

2) กิจกรรมการสำรวจตนเองของนักเรียน ครูให้นักเรียนตอบคำถามในแบบบันทึกการสำรวจตนเองของนักเรียน จากแบบบันทึกกิจกรรม 5 กิจกรรม

2.3 สรุปผลการจัดกิจกรรม โดยผู้วิจัย ครู และนักเรียน ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น หลังกิจกรรมการเรียนรู้โลกของงานในแต่ละวัน เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลอาชีพที่ได้รับจากวิทยากร และกิจกรรมการสำรวจตนเองของนักเรียนจากการสัมภาษณ์นักเรียน จากผลการบันทึกกิจกรรมสำรวจตนเองของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน

2.4 วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี โดยใช้วิธีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี

4.1.1 ผลการสัมภาษณ์วิทยากรอาชีพ สามารถแสดง
การสังเคราะห์ข้อมูลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการสัมภาษณ์วิทยากรอาชีพ

ประเด็น	ผลการสัมภาษณ์
1. วัตถุประสงค์	1. แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ วิทยากรทราบ
2. เนื้อหาสาระ	2. เนื้อหาที่วิทยากรพูดให้นักเรียน ได้รับรู้เกี่ยวกับอาชีพ ได้แก่ อาชีพ ที่ปฏิบัติ, ลักษณะของงาน, กว่าจะ มาเป็นวันนี้ได้ (ประวัติที่น่าสนใจ, การศึกษา, อุปสรรค หรือโอกาส), คุณค่าของงานที่ทำ, ความประทับใจ ในอาชีพ และอื่นๆ ที่ควรให้ นักเรียนได้รับรู้
3. วิธีการเรียนรู้	3. วิธีการเรียนรู้ - วิทยากรบรรยายในลักษณะ เล่าให้นักเรียนฟังอย่างเป็นกันเอง - นักเรียนซักถาม และแสดง ความคิดเห็น

4.1.2 ผลการสัมภาษณ์นักเรียน สามารถแสดงการ
สังเคราะห์ข้อมูลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการสัมภาษณ์นักเรียน

ประเด็น	ผลการสัมภาษณ์
1. วัตถุประสงค์	1. แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ นักเรียนทราบ
2. วิทยากรอาชีพที่ นักเรียนต้องการ	2. วิทยากรอาชีพที่นักเรียน ต้องการเรียนรู้ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร ตำรวจ ทหาร สัตวแพทย์ ช่าง อิเล็กทรอนิกส์ นักบัญชี นักกีฬา เทคนิคการแพทย์ นายความ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้สื่อข่าว และ เจ้าหน้าที่ในเทศบาลตำบลยางโฮง
3. วิธีการเรียนรู้	3. นักเรียนรับฟังวิทยากรเล่า หรือ บรรยาย นักเรียนซักถาม แสดง ความคิดเห็น และจดบันทึก

4.1.3 ผลการสังเคราะห์รายละเอียดของกิจกรรมการ
เรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงาน จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้
ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม บุคลากรกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับความตระหนักในอาชีพ ผู้วิจัยสามารถสรุป

รายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงาน มี
ส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี มี 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้โลกของงานและอาชีพ

1) กิจกรรมการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน สถานที่
เทศบาลตำบลยางโฮง วิทยากรผู้ให้ข้อมูลอาชีพ 6 อาชีพ
ได้แก่ บริหารงานช่าง บริหารงานคลัง บัญชีและการเงิน
พัฒนาชุมชน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และงาน
ปกครอง ที่ศูนย์การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสาน วิทยากรคือ
เกษตรกรต้นแบบของศูนย์การศึกษาพัฒนาภูพานฯ

2) กิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน สถานที่
โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี วิทยากรอาชีพ 14 อาชีพ ได้แก่
นักวิชาการเกษตร นักการขาย ตำรวจ ช่างอิเล็กทรอนิกส์
ผู้สื่อข่าว นายความ นักบัญชี วิศวกร เจ้าหน้าที่
ป่าไม้ ทันตแพทย์ เกษตรกร พยาบาล เทคนิคการแพทย์
โภชนาการ

วิทยากรจากความต้องการของนักเรียน และจากการ
ตอบรับของวิทยากรที่ต้องการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง มี 2
กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมสัมภาษณ์นักเรียน และกิจกรรม
สำรวจตนเองของนักเรียน โดยใช้กิจกรรม 5 กิจกรรม ได้แก่
นี่คือฉันเอง นิสัยในการทำงาน ความสนใจและ
ความสามารถ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความชอบกับ
ความสนใจในอาชีพ

4.2 ผลการศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากกิจกรรมการ
เรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษาของ
โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

4.2.1 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อสำรวจโลกของงานและอาชีพ จากการสังเกตนักเรียนที่
เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และบันทึกอนุทินของนักเรียน
ผู้วิจัยสามารถสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความกระตือรือร้นอย่างมีชีวิตชีวาใน
การเข้าร่วมกิจกรรม ฟังวิทยากรผู้ให้ความรู้อย่างตั้งใจ
ซักถามและบันทึกระหว่างรับฟังวิทยากร และมีความ
ตระหนักโดยการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้และบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

2. นักเรียนได้รับข้อมูลด้านอาชีพ ดังนี้

- 1) ความยากลำบากในอดีตของวิทยากร
- 2) วิทยากรมีประสบการณ์การทำงานหลายอาชีพ

3) ลักษณะการทำงาน ได้แก่ งานที่ต้องทำภายในอาคาร งานที่ทำงานนอกอาคาร สถานที่ งานที่มีความเสี่ยงและทำลาย งานที่ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนจบ

4) คุณค่าของงาน ได้แก่ คุณค่าของงานต่อตนเอง คุณค่าของงานต่อผู้อื่น คุณค่าของงานต่อสังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

5) วิชาความรู้ที่สัมพันธ์กับงานอาชีพต่างๆ

4.2.2 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง จากบันทึกของครูในการสัมภาษณ์นักเรียน และบันทึกการสำรวจตนเองของนักเรียน 5 กิจกรรม สามารถสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ดังนี้

1) กิจกรรมนี้คือฉันเอง นักเรียนรู้จักตนเองและครอบครัว มีความสามารถและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ มีความสำเร็จและมีความภูมิใจ มีประสบการณ์ในการทำงาน

2) กิจกรรมนิสัยในการทำงาน ได้แก่ นิสัยในโรงเรียน และนิสัยที่บ้าน นักเรียนมีระดับในการปฏิบัตินิสัยที่ดีตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน และข้อห้ามของบ้าน รวมทั้งนิสัยในการทำงานของตนเอง

3) กิจกรรมความรู้และความสนใจ นักเรียนมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ในบ้านและในโรงเรียน นักเรียนได้เคยทำสิ่งที่ดีมาแล้ว ชอบแสดงความคิดเห็นของตัวเอง และมีความคิดในการนำผลจากความรู้และความสนใจไปใช้ในอาชีพ

4) กิจกรรมสภาพแวดล้อมในการทำงาน นักเรียนชอบทำงานในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เช่น มีทั้งชอบทำงานภายในอาคาร และชอบทำงานนอกอาคาร สถานที่ ชอบทำงานในที่มีคนมากมาย และชอบทำงานในที่สงบเงียบ ชอบทำงานด้วยตนเอง กับชอบทำงานเป็นหมู่คณะ เป็นต้น

5) กิจกรรมความชอบกับความสนใจในอาชีพ นักเรียนชอบวิชาต่างๆ ที่เรียนในวิชาปกติ และบอกได้ว่าวิชาเหล่านั้นนำไปใช้ในอาชีพได้บ้าง

4.2.3 ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และส่งผลต่อโรงเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา จากการสัมภาษณ์ครู วิทยากรอาชีพ นักเรียน และชุมชน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทำให้เด็กหญิงสุภาภรณ์ จัคนอก ได้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาลที่ช่วยสงเคราะห์คนยากจน ให้ได้รับการศึกษา เป็นโรงเรียนแบบอยู่ประจำ นักเรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษา

2) ผลที่เกิดขึ้นกับครู โดยครูมีความกระตือรือร้นในการร่วมมือกับทางโรงเรียนมากขึ้น

3) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองและชุมชน ได้ชมเชยกิจกรรมนี้ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนต่อไป

4) การยกย่อง ชมเชย ประชาสัมพันธ์ โดยได้รับการประชาสัมพันธ์ ยกย่อง ชมเชยจากหนังสือพิมพ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความตระหนักในอาชีพของโรงเรียน

5. อภิปรายผล

5.1 ผลกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา อภิปรายผลได้ 2 ส่วน ดังนี้

5.1.1 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานและอาชีพ จากผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานและอาชีพ ประกอบด้วย กิจกรรมภายนอกโรงเรียน และกิจกรรมภายในโรงเรียน เนื่องจากการให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพต่างๆ ในโลก และให้เรียนรู้โดยประสบการณ์จากสถานประกอบอาชีพจริง หรือจากผู้ปฏิบัติงานอาชีพนั้นๆ จริง ซึ่ง Trait and Factor Theory กล่าวถึง การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ควรวิเคราะห์ข้อมูลอาชีพ อย่างละเอียด [8] และ Oregon Way ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นหลักสูตรอาชีพในโรงเรียน จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน [7] การเรียนรู้มีลักษณะประชาธิปไตย ที่นักเรียนมีโอกาสแสดงและกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ [5]

5.1.2 กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง พบว่า มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมสัมภาษณ์นักเรียน และกิจกรรมสำรวจตนเองของนักเรียน เนื่องจาก Trait and Factor Theory กล่าวถึง การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ควรวิเคราะห์ตนเอง โดยวิเคราะห์ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และวิเคราะห์อาชีพ โดยหาข้อมูลอาชีพต่างๆ อย่างละเอียด แล้วนำผลการเข้าใจตนเอง และการเข้าใจอาชีพมาพิจารณาประกอบกัน เพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม [8] ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง ครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

5.2 ผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานในระดับประถมศึกษา อภิปรายผลได้ 3 ส่วน ดังนี้

5.2.1 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงานและอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้ความเป็นประชาธิปไตย โดยได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน

เรียนรู้ [8] และเรียนรู้อย่างนักปราชญ์ คือ (ส) ฟังให้เกิดปัญญา (จิ) คิดให้เกิดปัญญา (ป) ถามผู้รู้เมื่อไม่เข้าใจ (ลิ) จดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน [10]

2) นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลอาชีพจากวิทยากร จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีดังนี้

- ความยากลำบากในอดีต วิทยากรไม่อายุที่จะเล่าเรื่องความยากลำบากของตนในอดีตให้นักเรียนฟัง ซึ่งหลายคนมีชีวิตที่ลำบากมาก่อน แต่ก็มีความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

- มีประสบการณ์ในการทำงานหลายอาชีพ วิทยากรหลายคนผ่านการทำงานหลายอาชีพมาก่อน ในขณะเดียวกันก็มีวิทยากรที่ทำงานอาชีพเดียวจนถึงปัจจุบัน

- ลักษณะการทำงาน แบ่งเป็น งานที่ต้องทำภายในหรืองานที่ทำในที่ร่มหรือในอาคาร งานที่ต้องทำภายนอกอาคาร หรืองานที่ต้องทำกลางแจ้ง งานที่มีความเสี่ยงและท้าทาย งานที่ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนจบ ซึ่งทำให้นักเรียนตระหนักได้ว่าลักษณะการทำงานมีหลายแบบ แล้วแต่ความชอบ ความถนัด สอดคล้องกับ Pennsylvania Department of Education [6] ที่อธิบายว่า หากเด็กชอบกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบทำงานนอกสถานที่ ต้องเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบตกแต่งภูมิทัศน์ ป่าไม้ นักโบราณคดี งานวิศวกร งานก่อสร้าง งานชีววิทยาทางทะเล เป็นต้น บางงานแม้ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนจบมา แต่ต้องได้ทำเพราะเห็นว่างานนี้เมื่อทำไปแล้วเกิดความชอบ มีความสุขในการทำงาน

- คุณค่าของงาน ผลสรุปว่า มีทั้งคุณค่าของงานที่มีต่อตนเอง คุณค่าของงานที่มีต่อผู้อื่น และคุณค่าของงานที่มีต่อสังคม เช่น อาชีพป่าไม้ เป็นงานที่ต้องอนุรักษ์ป่าไม้ และธรรมชาติ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติไว้อยู่คู่โลกตลอดไป เช่นเดียวกันกับ Pennsylvania Department of Education [6] ได้อธิบายว่า หากเด็กๆ ชอบรักษาความปลอดภัยให้ผู้อื่น ผู้ที่มีคุณค่านี้ ได้แก่ ทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นต้น

- วิชาความรู้ที่สัมพันธ์กับอาชีพต่างๆ ผลสรุปได้ว่า บางอาชีพอาจต้องใช้ทักษะในหลายวิชา เช่น นายความ ใช้ภาษาไทย ในการเขียนสำนวน การอ่านและตีความกฎหมาย ใช้คณิตศาสตร์ ในการคำนวณทางคดีแพ่ง และใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้สำนวนมีความชัดเจนเป็นต้น ดังที่ Pennsylvania Department of Education [6] ได้อ้างถึงอาชีพกับทักษะทางวิชาการว่า สัตวแพทย์ ใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์ เพื่อคำนวณปริมาณของยาที่สัตว์ต้องการ นักข่าว ต้องการทักษะทางการเขียน เพื่อเรียบเรียงข่าว และ

เขียนบทความ นักชีววิทยาทางทะเล อาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อศึกษาชีวิตของสัตว์น้ำ ส่วนพีเกียรติ [11] ได้เขียนทางออนไลน์ ในหัวข้อ “ทายอาชีพจากวิชาที่ชอบ” เกี่ยวข้องกับวิชาความรู้ที่สัมพันธ์กับอาชีพ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ สัมพันธ์กับอาชีพ ครู นักเขียน นักประชาสัมพันธ์ มัคคุเทศก์ แอร์โฮสเตส สจ๊วต เลขาณูการ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ สัมพันธ์กับอาชีพ นิติกร นายความ อัยการ ผู้พิพากษา บรรณารักษ์ เจ้าของธุรกิจ นักบัญชี เป็นต้น

5.2.2 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง พบว่ากิจกรรม มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1) กิจกรรมสัมภาษณ์นักเรียน พบว่านักเรียนมีความแตกต่างกันด้านครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญาต่างกัน มีความสนใจ ความชอบและความถนัดต่างกัน นักเรียนบางคนมีความเป็นอยู่ในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับการทำงานของครอบครัว เช่น ร้านเสริมสวย มีกิจการเพาะเห็ดจำหน่าย กิจกรรมเลี้ยงกบ เพาะพันธุ์ลูกกบจำหน่าย ซึ่งทำให้นักเรียนเหล่านี้ได้เรียนรู้วิธีการที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพนั้นๆ มีความสามารถที่จะเลี้ยงกบ เพาะพันธุ์กบ หรือเพาะเห็ดอย่างง่ายๆ ได้ หลายคนสามารถคิดเชื่อมโยงได้ว่าอยากเป็นอาชีพอะไรในอนาคต เช่น หมอ พยาบาล ตำรวจ นักบัญชี เป็นต้น แต่มีบางคนคือ เด็กชายภูวนาท ศรีคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่คิดที่อยากเป็นอะไรนอกจากทำนา และรับจ้างทั่วไปเหมือนพ่อแม่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพตามหลักการของ Harvighurst [12] ที่กล่าวว่างานพัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่ยาวนาน พัฒนาการแต่ละวัยจะส่งผลกระทบถึงกัน เช่น พัฒนาการอาชีพในวัยเด็ก อายุระหว่าง 5-10 ปี ในขั้นนี้เด็กจะได้เห็นการทำงานของผู้ใหญ่ เด็กจะสนใจอาชีพของบุคคลที่แวดล้อม โดยเฉพาะอาชีพของพ่อแม่ นั่นแสดงว่าเด็กชาย ภูวนาท ศรีคราม ยังสนใจในอาชีพของพ่อแม่ตามหลักพัฒนาการด้านอาชีพของ Harvighurst

2) กิจกรรมการสำรวจตนเองของนักเรียน ซึ่งมี 5 กิจกรรม พบว่า 1. นี่คือการตนเอง นักเรียนรู้จักตนเองและครอบครัว มีประสบการณ์ในการทำงาน 2. นิสัยในการทำงาน นักเรียนรู้จักนิสัยที่ดีในการทำงาน และนิสัยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ทั้งที่บ้านและในโรงเรียน 3. ความรู้และความสนใจ นักเรียนมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ทั้งที่บ้าน และในโรงเรียน นักเรียนได้ทำสิ่งที่ดี ๆ และมีความคิดที่จะนำความรู้ความสนใจไปใช้ในอาชีพ 4. สภาพแวดล้อมในการทำงาน นักเรียนมีความชอบ และความถนัดในการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน 5. ความชอบกับความสนใจในอาชีพ

นักเรียนบอกได้ว่าสิ่งที่ชอบนำไปใช้ในงานอาชีพใด กิจกรรมที่ ชอบมีอาชีพใดบ้าง และนำทักษะที่ชอบนั้นไปใช้ในการ ทำงานอาชีพใด

5.2.3 ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและโรงเรียน จาก กิจกรรมการเรียนรู้โลกของงานในระดับประถมศึกษา มีดังนี้

1) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทำให้เด็กหญิงสุภาภรณ์ จัดนอก ได้เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ จังหวัดสกลนคร หลังจากที่ได้รับฟังนายนิริศ เรียมเสน บริหารงานช่าง เทศบาลตำบลยางโฮง เล่าประวัติ ชีวิตความยากจน เป็นกำแพง อาศัยอยู่กับป่า จึงได้เรียนชั้น มัธยมศึกษาที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนแบบ อยู่ประจำ เรียนฟรี อยู่ฟรี ทำให้เด็กมีความสนใจเนื่องจาก ทางบ้านมีฐานะยากจน แต่ต้องการเรียนต่อ ซึ่งจากปัญหา ความยากจนนี้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่บ่งชี้ภาพชีวิต ของเด็กและเยาวชนบนเส้นทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ป.1 ถึง ม.6/ปวช.) มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้นที่สามารถก้าวไปเรียน ระดับอุดมศึกษา นอกนั้นออกจากโรงเรียนก่อน ม.3 หรือ หยุดแค่ ม.3 ไม่ต่ำกว่า 7-8 หมื่นคนที่ออกจากระบบ การศึกษาไปโดยไม่มีแม้ตัว ม.3 ด้วยปัญหาความยากจน สภาพครอบครัว หรือการปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียน [3]

2) ผลที่เกิดขึ้นกับครู โดยครูได้ร่วมงานการเป็น ผู้ช่วยในการวิจัย ซึ่งเป็นงานใหม่ของครู ที่ได้กระตือรือร้นใน การให้ความร่วมมือทุกขั้นตอนตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความตั้งใจ และดำเนินกิจกรรมไปสู่ความสำเร็จ

3) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ได้ เห็นการจัดกิจกรรมของโรงเรียน หลายคนได้กล่าวชมเชย ยกย่องว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับลูกหลานของเขา และ ยินดีให้ความร่วมมือต่อไป

4) ได้รับการประชาสัมพันธ์ ยกย่อง ชมเชย ใน หนังสือพิมพ์ หัวข้อข่าว “ร.ร.สกลฯ จัดกิจกรรมช่วยน.ร. เรียนรู้อาชีพเสริมความฝัน” [13] โดยได้กล่าวยกย่อง ชมเชย โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี ที่ได้จัดกิจกรรมสร้างความ ตระหนักด้านอาชีพให้นักเรียน ในการก้าวออกไปเรียนต่อ ระดับมัธยมศึกษา เป็นกิจกรรมที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างแก่ โรงเรียนอื่นได้

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าในโรงเรียนมีความ จำกัในเรื่องอาชีพในชุมชน มีความหลากหลายของอาชีพ น้อย ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสำรวจโลกของงาน จำเป็นต้องให้นักเรียนได้รู้จักกับอาชีพจากวิทยากรอาชีพจริง

ได้มากที่สุด ถ้าหากนักเรียนได้รับความรู้และรับประสบการณ์ จากผู้ปฏิบัติงานจริงมากเท่าไรก็จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจ ในเรื่องโลกของงานได้อย่างกว้างขวาง การจัดกิจกรรมก็จะมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ในชุมชนมี การทำอาชีพต่างๆ ไม่กว้างขวางพอ ดังนั้นการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกับอาชีพ ควรจัดให้มีกิจกรรมทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสไป ศึกษาดูงานนอกสถานที่มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เห็นและมี ประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานการณ์ ในสถานที่ที่ปฏิบัติ อาชีพนั้นๆ จริง เช่น โรงงานอุตสาหกรรมที่มีในท้องถิ่น หรือสถานที่ทำงานอาชีพอื่นๆ ส่วนการจัดกิจกรรมภายในนั้น ควรให้วิทยากรได้นำสื่อ วิดีโอที่เกี่ยวกับการทำงาน หรือสื่อ อื่นที่มาประกอบการให้ความรู้กับนักเรียนไปด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเรื่องการสำรวจโลกของงานในระดับมัธยมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้ให้มีการ สืบสวนอาชีพอย่างกว้างขวางทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพราะในระดับมัศึกษานั้นเป็นช่วงที่อยู่ระหว่างการ สืบสวนอาชีพ เพื่อการเตรียมสู่อาชีพของนักเรียนต่อไป

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ สืบสวนโลกของงานในระดับประถมศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นรายวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และผลรวมเมื่อสิ้นปี การศึกษา ว่าวิชาเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับอาชีพในกิจกรรม การเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิริยะ ฤาชัยพานิชย์. 2555. **สาขาอาชีพแห่งอนาคต3**. กรุงเทพฯ: ไอ เอ็ดดูเคชั่นโซน.
- [2] ธนัษพร มีหมั่น. 2558. **ความหมายและความสำคัญของอาชีพ**. ค้นเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2558 จาก <http://pattarapomt.weebly.com>.
- [3] จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์. 2557. **Education for All สร้างสมาชีพเพื่อสังคมทั้งมวล**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ อภิวัตน์การเรียนรู้ สู่จุดเปลี่ยน ประเทศไทย. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน (สสค.)

- [4] ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. 2544. **การศึกษาผู้ใหญ่ : ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [5] สุรินทร์ เสถียรศิริวัฒน์. 2556. ปรัชญาการศึกษากับการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**. 12(1), น.220-227.
- [6] Pennsylvania Department of Education, 2013. Bureau of Career and Technical Education; **Career Awareness in Elementary School**. 333 Market Street, Harrisburg: USA. ค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2556, จาก <http://acrn.ovae.org/parents/documents/careerawareness-doe.pdf>.
- [7] Miller, B. 1977. **Career and Vocational For small school: A Guide for Planning and Implementation**. Prepared by Small Schools Career Education Developmental Project; Project Coordinator Howard W. Brock. Specialist Oregon Department of Education Instructional Division Career and Vocational Education Section.
- [8] Sharf, S. 2002. **Applying Career Development Theory to Counseling**. (3rd ed.) Books/Cole 511 Forest Lodge Road Pacific Grove, CA 93950: USA.
- [9] Hughes, M. 2012. **Be Alert, Be Aware Careers Are Everywhere: Activity Workbook**. Labor Market and Career Information, Texas Workforce Commission. ค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2557 จาก <http://www.lmci.state.tx.us/shared/PDFs/CareerActivitiesBook.pdf>.
- [10] ปองพล อติเรกสาร. 2558. **DMC Forum.com** ค้นเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2558 จาก <http://www.dmc.tv/forum/lofiversion/Index.php/>.
- [11] พี่เกียรติ. 2558. **ทนายอาชีพจากวิชาที่ชอบ**. ค้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.dek-d.com/admission/>.
- [12] สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2533. **การแนะแนวในระดับประถมศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- [13] มติชน. 2558. **ร.ร.สกลฯ จัดกิจกรรมช่วย น.ร. เรียนรู้อาชีพเสริมความฝัน**. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันพุธที่ 17 เมษายน 2558 ปีที่ 38 ฉบับที่ 13550.